Sisäministeriö
Inrikesministeriet

LAUSUNTO

3.3.2026

Hallintovaliokunta 4.3.2026

K 20/2025 vp Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2025

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen kertomuksesta kielilainsäädännön soveltamisesta 2025. Sisäministeriön hallinnonalan kannalta kertomuksessa korostuu luku 8.4.5 *Ruotsinkielinen lukio- ja ammatillinen koulutus*, jossa käsitellään ruotsinkielistä pelastajakoulutusta, luku 5.3.3 *Digitalisaatio ja viittomakielet*, jossa sivutaan hätäilmoituksen tekemistä tekstiviestillä sekä luku 8.5 *Korkeakoulut*, jossa käsitellään ruotsinkielistä poliisikoulutusta.

Ruotsinkielinen pelastajakoulutus

Pelastuslain (379/2011) 55 §:n 1 momentin mukaan valtio huolehtii pelastustoimen ammatillisesta koulutuksesta ja muusta pelastustoimeen liittyvästä koulutuksesta siten kuin Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) säädetään. Saman pykälän 2 momentin mukaan sisäministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta. Sisäministeriö on mainitun säännöksen nojalla hyväksynyt Helsingin kaupungin pelastuskoulun antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta.

Suomessa valmistui vuoteen 2023 asti noin 160 pelastajaa vuodessa. Vuonna 2024 Pelastusopiston ja Helsingin kaupungin pelastuskoulun pelastajaopiskelijoiden aloituspaikkoja lisättiin. Vuonna 2024 Pelastusopistossa aloitti 144 opiskelijaa pelastajan koulutusohjelmassa ja vuonna 2025 koulutusohjelmassa aloitti 240 opiskelijaa. Helsingin kaupungin pelastuskoulussa pelastajan koulutusohjelman aloituspaikkamäärä kaksinkertaistettiin, jolloin aloituspaikkojen lukumäärä oli 36 vuosina 2024 ja 2025. Vuoden 2025 lopussa Pelastusopistosta valmistui 155 ja Helsingin pelastuskoulusta 36 pelastajaa.

Pelastusopistosta valmistui ruotsinkielinen pelastajakurssi joulukuussa 2023. Kurssilta valmistui 14 pelastajaa. Lisäksi kesäkuussa 2025 Pelastusopiston kaksikieliseltä hätäkeskuspäivystäjäkurssilta valmistui 15 hätäkeskuspäivystäjää. Helsingin kaupungin pelastuskoulussa aloitti ruotsinkielinen pelastajakurssi syksyllä 2025. Kurssilla opiskelee 14 opiskelijaa.

Pelastusopiston tulossopimuksessa vuosille 2026-2029 on koulutuksen järjestämisen osalta kirjattu, että ”kaksikielinen pelastajakoulutus on toteutettu tarvittaessa tai viiden vuoden välein. Seuraava toteutus on lähtökohtaisesti vuonna 2027.” Hätäkeskuspäivystäjien osalta tulossopimukseen on kirjattu ”kaksikielinen kurssi on toteutettu vuodesta 2027 alkaen”.

Ruotsinkielistä pelastajakoulutusta on aiemmin järjestetty myös alueellisina kursseina. Viimeksi alueellinen, ruotsinkielinen pelastajakurssi järjestettiin Vaasassa vuosien 2022-2023 aikana. Alueellisten kurssien järjestämisessä on tarkoituksena ollut viedä ruotsinkielistä opetusta ruotsinkielisille alueille. Alueellisiin kursseihin ei ole sisältynyt majoitusta tai ruokailua toisin kuin Pelastusopistolla järjestetyillä kursseilla.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on vuonna 2024 katsonut sisäministeriön syrjineen ruotsinkielisiä opiskelijoita pelastustoimen ammatillista peruskoulutusta järjestäessään, sillä Pelastusopistolla säännöllisesti järjestettävässä suomenkielisessä koulutuksessa opiskelijoille tarjotaan ilmainen majoittuminen ja ruokailu, mutta

Vaasassa järjestetyssä ruotsinkielisessä koulutuksessa opiskelijoiden edellytettiin itse vastaavan majoitus- ja ruokailukustannuksistaan. Sisäministeriö on valittanut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisusta hallinto-oikeuteen. Asian käsittely hallinto-oikeudessa on kesken.

Hätäilmoitus ja viittomakieliset

Kertomuksen luvussa 5.3.3 Digitalisaatio ja viittomakielet todetaan, että hätätilanteessa tekstiviestiä pidetään hitaana ja hankalana yhteydenottotapana, ja mahdollisuus tehdä hätäilmoitus tekstiviestillä nähdään kesken jääneenä uudistuksena.

Hätäilmoitus on mahdollista tehdä tekstiviestiä käyttämällä. Tekstiviestin käyttämisen edellytyksenä ollut rekisteröitymisvelvollisuus poistui 28.6.2025.

Tulevaisuudessa hätäilmoitus on mahdollista tehdä myös käyttämällä reaaliaikaista tekstitystä. Tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882 (esteettömyysdirektiivi) kansallisen toimeenpanon myötä hätäkeskustoiminnasta annettuun lakiin (692/2010) lisättiin vuonna 2023 uusi 10 a §, jonka mukaan Hätäkeskuslaitoksen on vastattava yleiseen hätänumeroon 112 tehtyihin hätäilmoituksiin, jotka on tehty käyttämällä reaaliaikaista puhetta tai tekstiä. Yleiseen hätänumeroon vastaaminen on saatettava hätäkeskustoiminnasta annetun lain 10 a §:n mukaiseksi 28.6.2027 mennessä.

Hätäilmoituksen tekeminen reaaliaikaista tekstitystä käyttämällä tarkoittaa reaaliaikaista, merkki kerrallaan tapahtuvaa tekstipohjaista viestintää hätäkeskuksen ja hätäilmoituksen tekijän välillä. Palvelu on tarkoitettu erityisesti sellaisille henkilöille, joilla on haasteita puhumisen tai kuulemisen kanssa, mutta palvelu olisi kuitenkin avoin kaikille hätäilmoituksen tekijöille.

Poliisikoulutus

Poliisiammattikorkeakoulu on yksi oppilaitos, jossa on yksi yhtenäinen organisaatiorakenne ja johtamisjärjestelmä ja jossa poliisin peruskoulutusta toteutetaan yhden opetussuunnitelman mukaisesti kahdella kielellä, suomeksi ja ruotsiksi. Poliisiammattikorkeakoulussa toimii päätoiminen ruotsinkielisen koulutuksen koordinaattori, jonka tehtävänä on koordinoida ruotsinkielisen poliisikoulutuksen suunnittelua, toteutusta ja resursointia.

Poliisiammattikorkeakoulu antaa poliisin peruskoulutuksen, joka on ammattikorkeakoulutasoinen koulutus myös toisen kotimaisen kielen vaatimusten osalta. Suomenkielisessä poliisin peruskoulutuksessa annetaan ammattikorkeakoulutuksessa annettavan koulutuksen tasoinen ruotsin kielen koulutus. Ruotsinkielentaitoisia poliiseja ei valmistu pelkästään ruotsinkielisestä peruskoulutuksesta, vaan myös suomenkielisessä poliisikoulutuksessa opiskelee kaksikielisiä henkilöitä – ja että virkaan nimitettäessä ruotsin kielen kielitutkinto tulee olla suoritettuna myös suomenkielisestä koulutuksesta valmistuneilla.

Hallitusohjelman tavoitteena on nostaa poliisin operatiivisen henkilöstön määrä 8 000 henkilötyövuoteen vaalikauden loppuun mennessä. Tämä sisältää sekä suomen- että ruotsinkielisen henkilöstön. Poliisikoulutuksen aloituspaikkojen määrä päätetään vuosittain Poliisihallituksen ja Poliisiammattikorkeakoulun arvioinnilla, ja se perustuu muun muassa poliisien laskennalliseen poistumaan. Vuodelle 2026 aloituspaikkoja on suomen kielellä toteutettavaan koulutukseen 350 ja ruotsinkieliseen koulutukseen 25. Näillä määrillä saavutetaan hallitusohjelmassa tavoiteltu poliisien määrän kasvattaminen sekä varmistetaan myös ruotsinkielisen poliisihenkilöstön riittävä taso. Ruotsinkielinen poliisin peruskoulutus alkaa 1,5 vuoden välein ja koulutuksen aloittaa noin 25 opiskelijaa. Parhaillaan on meneillään tammikuussa 2026 alkanut ruotsinkielinen poliisin peruskoulutus. Täydennyskoulutusta annetaan vuosittain ruotsin kielellä.

Poliisihallituksen sisäinen tarkastus on parhaillaan tekemässä sisäistä tarkastusta ruotsinkielisestä poliisikoulutuksesta. Selvityksestä laaditaan muistio, jonka pitäisi valmistua maaliskuun aikana.

Sisäministeriö

Asiantuntijalausunnon laatijat:

Johtava asiantuntija Linda Viitala, sisäministeriön pelastusosasto

Poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäministeriön poliisiosasto